

Uz izložbu »Sveto i profano – slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj« postavljenoj u Galeriji Klovićevi dvori do 2. ko

BAROKNO SLIKARSTVO KAO TEMELJ SUVREMENIH UMJETNIČKIH PREVIRANJA

Jacopo Palma Mladi (Venecija, 1548-1628): Silazak Svetoga Duha, neposredno prije 1603., ulje na platnu, Omiš, župna crkva

Izložba u Klovićevim dvorima prvi put i cjelovito predstavlja najvrednije slike 17. i 18. stoljeća talijanskih majstora u Hrvatskoj, što je idealna prilika široj publici, ali i znanstvenicima i ljubiteljima umjetnosti da uživaju u vrijednim djelima ove epohe

Pietro Negri (Venecija, 1628-1679), Marija Magdalena pokajnica, oko 1669., ulje na platnu, Rovinj, župna crkva sv. Jurja i Eufemije

Jacopo Palma Mladi: Bogorodica Bezgrešnog začeća sa sv. Rokom i sv. Sebastijanom, Svetvinčenat, župna crkva

Izložba »Slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj« logično se nastavlja na izložbu »Tizian, Tintoretto, Veronese, veliki majstori renesanse« koja je s uspjehom postavljena krajem 2011. godine. Ona je predstavljala djela iz Hrvatske čiji su autori ugledni renesansni slikari iz različitih talijanskih umjetničkih središta, od Venecije preko Bologne do Firenze – uvodi nas u pozadinu nastanka aktualne izložbe u Galeriji Klovićevi dvori »Slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj« – akademik Radoslav Tomić, autor postava izložbe i uvodnog teksta kataloga izložbe.

– Isti ciljevi, da na jednom mjestu izložimo umjetnički najvrednije slike naj-

značajnijih talijanskih majstora 17. i 18. stoljeća, vodili su nas i na projektu »Slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj«, objašnjava akademik ističući važnost baroknog slikarstva koje je u samim temeljima modernog senzibiliteta i suvremenih umjetničkih previranja. Izložba prati stilski razvoj i umjetničke mijene, koje su se događale tijekom 16. i 17. stoljeća, od kasne renesanse i manirizma, do ranoga, visokog i kasnog baroka, rokoka i klasicizma. Stoga je izložba i koncipirana u više logično povezanih cjelina koje su definirane stilski i tematski.

Utjecaj mletačke umjetnosti

Na izložbi su predstavljena djela talijanskih umjetnika od Tridentskoga koncila do Napoleonova doba, što znači od kasnoga 16. stoljeća do 1800. godine. Upravo je Tridentski koncil bitno utjecao na položaj likovnih umjetnosti i njezinu ulogu u okviru Katoličke crkve. Cijeli priobalni dio Hrvat-

ske, osim Dubrovačke Republike, nalazio se u to vrijeme u okviru Mletačke Republike, pa je i utjecaj mletačke umjetnosti bio odlučujući za cijelo područje od Istre do Boke kotorske, dok su u Dubrovniku vidljiv trag ostavili umjetnici iz srednje i južne Italije, u prvom redu iz Napulja.

Tomić naglašava da su upravo talijanski majstori bili putokaz svim slikarskim školama tadašnjega kulturnog svijeta, od Seville i Pariza, do Flandrije i Srednje Europe. Ti su veliki umjetnici istovremeno slikali djela za Katoličku crkvu, ali i za sve brojnije svjetovne naručitelje i kolekcionare, od vladarskih dinastija i kneževa, obrazovanih esteta i intelektualaca do plemića, bogatih građana, trgovaca i pomoraca.

– Taj je široki krug ljubitelja umjetnosti tražio ne samo oltarne pale i slike sakralne tematike za crkve i samostane, nego i djela svjetovnih, profa-

nih tema s predlošcima iz grčke i rimske mitologije, klasične i suvremene književnosti i povijesnih zbivanja staroga i novoga doba. Uz to, mnogi od njih tražili su i slike s prikazima svakodnevice (genre teme), mrtve prirode, bitke, vedute gradova, krajolike, marine i portrete, tu- mači autor izložbe

koja mu je bila velik izazov jer joj je cilj bio utvrditi što je od tog dragocjenoga likovnog svijeta sačuvano u Hrvatskoj.

Kako ističe Tomić, zadatak je bio izabrati ponajbolja djela te ih predstaviti u stilskim i tematski zaokruženim cjelinama koje na primjeren način

predstavljaju našu likovnu baštinu čiji su majstori predstavnici mletačke, bolonjske, rimske i napuljske slikarske škole seicenta i settecenta.

– U najvećem broju njihova se djela čuvaju na hrvatskoj obali, od Istre preko Zadra do Dubrovnika te u Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu. Njima je pridodano nekoliko slika iz Boke kotorske i Bosne, dok je u izvornoj koncepciji izložbu trebala dopuniti i oltarna pala »Sveti Andrija i sveti« iz Francuske (Senonches), remek-djelo Federika Benkovića, mletačkoga slikara hrvatskoga podrijetla koji je u najboljim trenucima svoje isprekidane karijere bio istinski protagonist na složenoj venecijanskoj likovnoj pozornici ranog settecenta, što potvrđuje i monumentalna slika »Abraham žrtvuje Izaka« iz Strossmayerove galerije starih majstora Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti otkriva mali dio riznice podataka ovaj veliki poznavatelj baroknog slikarstva.

Slikari-specijalisti

U ovoj velikoj skupini slikara nema najvećih imena, poput Caravaggia ili G. B. Tiepola, ali se mogu vidjeti rafinirana djela majstora poput Jacopa Palme Mladega, Giovannija Lanfranca, Andrea Vaccara, Sebastijana Riccija ili Francesca Fontebassa.

Likovni znalci i ljubitelji slikarstva mogu u ovih osamdesetak ekspona-

Giovanni Segala (Venecija, 1662-1717), Irena njeguje sv. Sebastijana, početak devedesetih godina 17. stoljeća, ulje na platnu, Zavičajni muzej grada Rovinja

kolovoza

Alessandro Varotari Padovanino (Padova, 1588. – Venecija, 1649.), *Odmor na putu u Egipat, drugo ili treće desetljeće 17. stoljeća*, ulje na platnu, Dubrovnik, katedrala Gospe Velike

Nepoznati slikar: *Veduta Ancone*, 18. stoljeće ulje na platnu, Dubrovnik, Dubrovački muzeji – Pomorski muzej

ta, slika i crteža, u Galeriji Klovićevi dvori prepoznati vještinu brojnih slikara-specijalista koji su znali prikazati krajolike i vedute, predmete iz svakodnevice ili fiksirati tjelesna

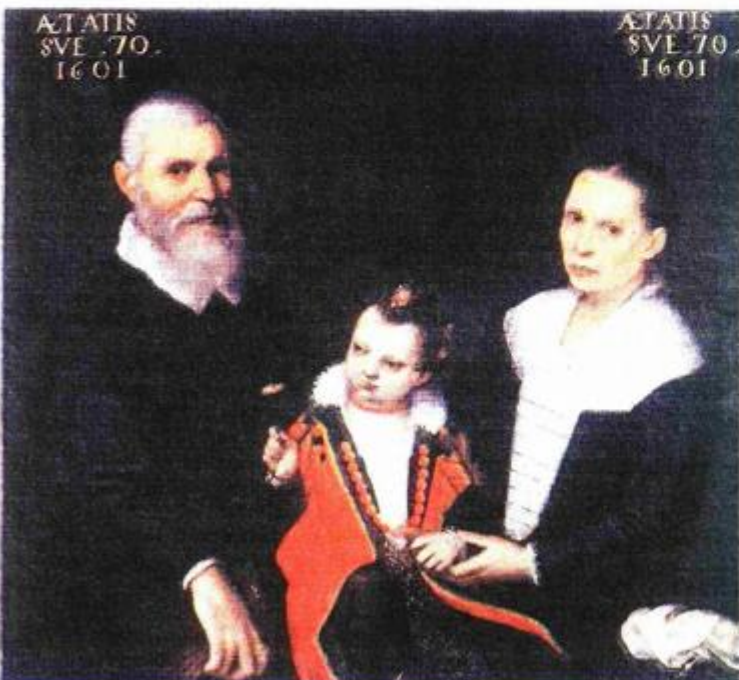
svojsva i duševne osobine na portretima naših predaka koji su iz priobalnih sredina odlazili u radionice talijanskih portretista u nakani da trajno sačuvaju uspomenu na svoj lik.

– Prvi put objedinjene na jednom mjestu, slike talijanskih baroknih majstora u Hrvatskoj ostavit će neosporan trag u svim budućim analizama i raspravama o tom važnom ulomku naše i europske likovne umjetnosti i kulturne povijesti u cjelini, piše Tomić u katalogu ove izložbe koja je posjetiteljima otvorena do 2. kolovoza.

Opsežan katalog izložbe »Sveto i profano – slikarstvo talijanskog baroka u Hrvatskoj« čija je kustosica Danijela Marković, stručna suradnica Višnja Bralić, a koju je uz GKD organizirao Hrvatski restauratorski zavod, sadrži bogato ilustrirane stručne tekstove povjesničara umjetnosti. Radoslav Tomić na tridesetak je stanica sazeo svoje veliko poznavanje slikarstva talijanskih majstora 17. i 18. stoljeća u Hrvatskoj; Višnja Bralić stručno se i detaljno osvrnula na Veneciju i slikarstvo baroknih stoljeća u sjevernojadranskoj Hrvatskoj, dok je Ljerka Dubilić napisala tekst o kolekcioniranju slika talijanskih baroknih majstora u kontinentalnoj Hrvatskoj, a Mario Alberto Pavone o trgovcima napuljskog slikarstva u Hrvatskoj 16. i 17. stoljeća.

Izložba u Klovićevim dvorima prvi put i cjelovito predstavlja najvrednije slike 17. i 18. stoljeća talijanskih majstora u Hrvatskoj što je idealna prilika široj publici, ali i znanstvenicima i ljubiteljima umjetnosti da uživaju u vrijednim djelima ove epohe.

Sandra SABOVLJEV

Leandro dal Ponte, odnosno Leandro Bassano (kršten 26. lipnja 1557. – Venecija, 15. travnja 1622.), *Obiteljski portret (Stariji supružnici s unukom?) 1601.*, ulje na platnu, Rijeka, PPMHP

Gaspare Diziani: *Bezgrešno začeće sa svecima*, Završje, župna crkva Rodenja Blažene Djevice Marije

Jacopo Palma Mladi: *Sv. Lucija*, Rijeka, Povijesni i pomorski muzej Hrvatskog primorja